

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobce: T. P.
trvale bytem x

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**
sídlem Na Poříčním právu, 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 9. 2020 č. j. MPSV-2020/189539-923

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo podle ust. § 90 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), částečně změněno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě, (dále jen „správní orgán prvního stupně“) č. j. 29027/2020/BOH ze dne 13. 8. 2020, kterým byla žalobci odejmuta dávka pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí ode dne 1. 7. 2020, a to tak, že ve výroku I. žalovaný uvedl: „podle ustanovení § 90 odst. 1

písm. správního se výše uvedené rozhodnutí z části mění tak, že se text: „odst. 1“ ustanovení § 44 vypouští“, ve zbytku bylo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrzeno.

2. V žalobě žalobce namítal, že při jeho poslední žádosti o příspěvek na živobytí správní orgán prvního stupně, ani žalovaný nezkontrolovali jeho majetkové a sociální poměry, nikdo jej nekontaktoval. Uvedl, že situace je pro něho těžší z mnohých důvodů, a také že jsou lidé obdobného věku a podobného zdraví taktéž žijící v místech s vysokou zaměstnaností a dávky jim kvůli produktivnímu věku a dobrému zdraví nejsou odnímány.
3. Ve vyjádření k žalobě žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Ads 258/2018-70 ze dne 20. 4. 2020, který se týkal předchozí žádosti žalobce nejen ve věci mimořádné okamžité pomoci, ale i ve věci nepřiznání příspěvku na živobytí na základě žádosti podané dne 29. 3. 2017. Podle žalovaného rozsudek Nejvyššího správního soudu byl vydán na základě informací z roku 2017, ale poněvadž se v případě žalobce nic nezměnilo, ani při podání nové žádosti o příspěvek na živobytí v měsíci dubnu 2020 žalobce neuvedl žádné jiné skutečnosti, situaci žalobce žalovaný vyhodnotil se stejným závěrem, a to že žalobce je osobou, která si nezvyšuje příjem vlastním přičiněním, proto ho nelze pro účely příspěvku na živobytí považovat za osobu v hmotné nouzi. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.
4. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [ust. § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“)], a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.
5. Soud o věci samé rozhodl bez jednání dle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož žalobce k výzvě soudu ve stanovené dvou týdnů lhůtě nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci a žalovaný výslovně souhlasil s projednáním věci bez jednání.
6. Správní spis pak obsahuje pro danou věc tyto podstatné dokumenty: žádost o příspěvek na živobytí ze dne 23. 4. 2020, oznámení o přiznání dávky příspěvek na živobytí č. j. 17632/2020/BOH ze dne 19. 5. 2020, záznam ze šetření v místě ze dne 23. 7. 2020, rozhodnutí správního orgánu prvního stupně č. j. 29027/2020/BOH ze dne 13. 8. 2020, žalobou napadené rozhodnutí č. j. MPSV-2020/189539-923 ze dne 21. 9. 2020.
7. Soud ze správního spisu zjistil, že rozhodnutím č. j. 29027/2020/BOH ze dne 13. 8. 2020 správní orgán prvního stupně ode dne 1. 7. 2020 odejmul žalobci příspěvek na živobytí. Rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že správní orgán prvního stupně v měsíci červnu 2020 zjistil nové skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi. Názevem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále také „NSS“) č. j. 2 Ads 258/2018-70 ze dne 20. 4. 2020 se změnil způsob jakým je nutné pohlížet na nárok žalobce na dávku pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí. Správní orgány uvedly, že zákon o pomoci v hmotné nouzi vychází z principu odpovědnosti osoby za své sociální postavení, při určení stavu hmotné nouze pro nárok na opakující se dávky se tedy mj. zohledňuje, zda si osoba může zvýšit příjem svým vlastním přičiněním, a tím si zabezpečit zcela či částečně finanční prostředky na zajištění základních životních potřeb. Vzhledem k tomu, že se způsob života žalobce od dubna 2017 nezměnil, stejně jako další rozhodné skutečnosti mající vliv na dávku (zdravotní stav, možnost získat zaměstnání), sociální a majetková situace žalobce byla obdobná (žádné změny nebo nové skutečnosti nesdělil), tak se orgán pomoci v hmotné nouzi řídil odůvodněním rozsudku NSS. Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podal žalobce včasné a přípustné odvolání. Žalovaný přezkoumal napadené rozhodnutí a předloženou spisovou dokumentaci správního orgánu prvního stupně a zjistil, že žalobci byl

přiznán příspěvek na živobytí ve výši 3 860,- Kč měsíčně od měsíce dubna 2020. Ode dne 23. 4. 2020 byl žalobce veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, dne 26. 8. 2020 byl z evidence na vlastní žádost vyřazen. Při podání žádosti o příspěvek na živobytí označil místo svého pobytu souřadnicemi, poněvadž se jedná o místo v zahrádkářské oblasti Na Mírách v Praze - Suchdol. Vzhledem k nouzovému stavu z důvodu pandemie COVID-19 nebylo možno provádět šetření v místě k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku a její výši. Správní orgán prvního stupně tak přiznal žalobci příspěvek na živobytí bez provedení šetření v místě bydliště a ověření všech rozhodných skutečností. Na základě právního názoru uvedeného v rozsudku NSS č. j. 2 Ads 258/2018-70 ze dne 20. 4. 2020, přehodnotil správní orgán prvního stupně nárok žalobce na příspěvek na živobytí a dne 31. 7. 2020 zahájil správní řízení z moci úřední ve věci jeho odejmutí. Žalobce se k zahájenému správnímu řízení dne 3. 8. 2020 písemně vyjádřil. Uvedl, že podává stížnost a trestní oznámení na pracovníci úřadu práce pro zneužití pravomoci úřední osoby, neboť je jasné, že jedno jeho tvrzení týkající se jeho schopnosti pobývat často jinde než obvykle, a to před třemi lety, zcela jistě není kritériem pro přiznání příspěvku na živobytí, stejně jako zdraví a věk. Na základě všech shromážděných podkladů vydal správní orgán prvního stupně rozhodnutí, kterým žalobci příspěvek na živobytí ode dne 1. 7. 2020 odejmul. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že žalobce při podání žádosti o příspěvek na živobytí neuvedl žádné skutečnosti, které by se lišily od jeho poslední žádosti podané v roce 2017, nedošlo tedy k žádné změně jeho sociálních a majetkových poměrů, ani ke změně jeho bydliště. V době, kdy žalobce nepobíral dávky pomoci v hmotné nouzi, do dne podání žádosti o příspěvek na živobytí (v měsíci dubnu 2020), nebylo pro žalobce zjevným problémem zajistit si finanční prostředky na živobytí, ať již zápůjčkami či jinými zdroji příjmů. Žalovaný měl za to, že správní orgán prvního stupně postupoval zcela v souladu s platnými právními předpisy, když nárok na příspěvek na živobytí přehodnotil v souvislosti s vydaným rozsudkem NSS a příspěvek na živobytí ode dne 1. 7. 2020 žalobci odejmul.

8. Soud posoudil předmětnou věc takto:

9. Podle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále také „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) *pro účely posuzování stavu hmotné nouze se příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu, pokud tento zákon nestanoví jinak.*
10. Podle ust. § 2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi *osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), nebo b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle § 4 odst. 1 písm. a) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení (§ 34) a služeb s bydlením bezprostředně spojených (dále jen „odůvodněné náklady na bydlení“), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.*
11. Podle ust. § 44 odst. 7 zákona o pomoci v hmotné nouzi *došlo-li k novému posouzení nároku na dávku nebo její výši, dávka se odejme, její výplata se zastaví nebo se její výše sníží, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byla dávka vyplacena.*
12. Žalobce v žalobě namítal, že při jeho poslední žádosti o příspěvek na živobytí správní orgán prvního stupně a žalovaný nezkoumali jeho majetkové a sociální poměry, nikdo jej

nekontaktoval. K danému soud uvádí, že vzhledem k nouzovému stavu, který byl spojený s pandemií nemoci COVID-19, správní orgán prvního stupně nemohl provádět šetření v místě k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku a její výši. Správní orgán prvního stupně tak přiznal žalobci příspěvek na živobytí bez provedení šetření v místě a ověření všech rozhodných skutečností, tedy jednal zcela ve prospěch žalobce. Dále je ze spisového materiálu zřejmé, že se správní orgán prvního stupně pokusil dne 23. 7. 2020 provést ověření skutečností rozhodných pro nárok místním šetřením, kdy se mu nepodařilo vstoupit do zahrádkářské kolonie, ve které se má nacházet bydliště žalobce a žalobce nebylo ve stejném čase možné zastihnout ani prostřednictvím mobilního telefonu. Správní orgán se tedy pokusil ověřit skutečnosti rozhodné pro přiznání dávky, ale vzhledem k tomu, že žalobce nebyl zastížen, tak k danému úkonu nedošlo. Žalobce ani v četných podáních zaslaných správnímu orgánu neuvedl žádné nové skutečnosti, které by se zásadně lišily od jeho žádosti podané v roce 2017.

13. Následně ve svém rozsudku č. j. 2 Ads 258/2018-70 ze dne 20. 4. 2020, který se týkal předchozí žádosti žalobce o příspěvek na živobytí, Nejvyšší správní soud konstatoval, že: *„Ze skutkových zjištění nicméně plyne, a to bez důvodných pochyb, že stěžovateli nemohl být příspěvek na živobytí přiznán kvůli nesplnění jiné zákonné podmínky. Tou je, že stěžovatel si nemůže svůj příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním. Stěžovateli je, jak plyne ze správního spisu, zhruba 37 let, je tedy mužem mladšího středního věku. Je schopen se dle vlastních slov toulat z místa na místo a na různých místech (typicky na zahrádkách) pracuje. Jeho věk, zdravotní stav i zjevně dobrá orientace v běžném životě (o právních otázkách týkajících se práva sociálního zabezpečení nemluvě) mu tedy velmi dobře umožňuje, aby se o své živobytí staral sám a nehledal pomoc u státu formou příspěvku na živobytí. Stát nemá právo nutit stěžovateli nějaký způsob života; nemá však také povinnost stěžovatelův život financovat, je-li stěžovatel schopen si prostředky k němu opatřit sám. V rozhodné době (roky 2016 a 2017) nebylo pro stěžovatele vzhledem k obecně známým celkovým hospodářským poměrům v Česku (mj. i minimální nezaměstnanosti, zvláště pak v Praze) žádným problémem vydělat si na živobytí, ať již trvalou prací nebo pracemi příležitostnými, v míře podstatně převyšující případný příspěvek na živobytí. Lze uzavřít, že stěžovatel si může žít, jakým způsobem uzná za vhodné, ale „za své“. Stát jej podporovat nemusí.“*
14. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že žalovanému byly známy všechny podstatné skutečnosti, pro které bylo dle Nejvyššího správního soudu na místě žalobci nepřiznat dávku pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí v případě jeho předchozí žádosti, tedy věk žalobce, jeho zdravotní stav i schopnost orientovat se v běžném životě. Žádné nové skutečnosti žalobce neuvedl v průběhu celého správního řízení, ani v žalobě, kdy v žalobě pouze nekonkrétně konstatoval, že situace je pro něj horší z mnohých důvodů.
15. Dle zdejšího soudu správní orgány postupovaly zcela správně, pokud s ohledem na novou judikaturu Nejvyššího správního soudu (která se týkala předchozího řízení žalobce o shodné dávce pomoci v hmotné nouzi), přezkoumaly z úřední povinnosti nárok žalobce na dávku pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí, kdy bylo zcela namístě po zohlednění právního názoru Nejvyššího správního soudu podle ust. § 44 odst. 7 zákona o pomoci v hmotné nouzi danou dávku žalobci odejmout, neboť jak je uvedeno výše, tak žalobce je mužem mladšího středního věku, praceschopný a dobrého zdravotního stavu a nesplňuje tedy podmínky ust. § 2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, tak jak jej vykládá judikatura Nejvyššího správního soudu.

16. K namítané skutečnosti, že žalobci jsou známy osoby obdobného věku a zdravotního stavu, kterým nejsou sociální dávky odnímány, musí soud konstatovat, že žalobce nepoukázal na konkrétní osoby a případy vůči kterým by v posuzovaném případě mohlo docházet k nedůvodným rozdílům v rozhodování správních orgánů, nebylo tak možné se danou námitkou podrobněji zabývat. Soudu z jeho úřední činnosti žádný případ, na který poukazoval žalobce, není znám, proto i tuto žalobní námitku shledal nedůvodnou.
17. Soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, když ze všech shora uvedených důvodů neshledal žádnou z žalobních námitek důvodnou.
18. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalované žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. ledna 2023

JUDr. Marcela Rousková
samosoudkyně